

thesauros sibi possit colligere? Nonne vita etiam longissima aeternitati comparata uno die brevior est?

3. Non proficere est deficere. Nemo in eodem statu permanet.

4. Quot labores assumuntur a multis pro mundana gloria atque mundanis divitiis! Nonne Deus et coelum pluris valent?

5. Quo facilius tepor vincatur, *ordinate* vivendum est, i. e. secundum ordinem antea praefinitum. Mane fervens propositum concipiendum, vespere examen conscientiae faciendum est et sequentis diei labores atque occasiones sunt praevidendae.

Articulus III.

De obligationibus confessionem subsequentibus.

455 Post exceptas confessiones duplex obligatio consideranda est, una, quae *per se* oritur idque semper, obligatio servandi secretum sacramentale, altera, quae per accidens existere potest, corrigendi, si qui sunt, defectus commissos. De utroque pauca dicenda sunt.

§ 1.

De secreto sacramentali seu sigillo confessionis.

Cf. praecipue S. Thom. III. suppl. q. 11, S. Alph. n. 633—661, Lugo *de poen.* disp. 23, Sporer *theol. sacram.* p. III. cap. 7, Elbel *de poenit.* n. 477—525.

Punctum I.

De ipsius sigilli obligatione.

Sigillum confessionis sive sacramentale sigillum obligatio est sub secreto servandi ea, quae ex confessione sacramentali cognita sunt. Quam obligationem eamque strictissimam adesse, nemo est qui neget. Sed ejus originem atque conditionem diligentius inspicere convenit.

I. Obligatio sigilli sacramentalis est ex lege divino-naturali, ecclesiastica lege confirmata.

II. Obligatio haec semper spectat ad virtutem religionis, ad virtutem justitiae potest *duplici* ratione spectare.

III. Obligatio religionis parvitatem materiae per se non admittit, obligatio justitiae eam admittere potest.

IV. Quare sigilli sacramentalis obligatio, si totaliter respicitur, in eo discrepat ab omni alio secreto, quod 1) parvitatem materiae non admittat, 2) quod secreti obligatio etiam erga eum ipsum urgeat, qui confessus est, seu quem secretum respicit, 3) quod nulla unquam exceptio admitti possit, quae a servando secreto eximat.

456 **Explicatio.** Ad I. nota:

1. Ex lege ecclesiastica sufficit afferre verba Concilii Later. IV. cap. 21: „Omnis utriusque sexus“, ubi sic habetur: „caveat autem omnino confessarius, ne verbo aut signo, aut alio quovis modo aliquatenus prodatur

peccatorem, sed si prudentiore consilio indiguerit, illud absque ulla expressione personae caute requirat.“ Denzinger n. 363.

2. Legem vero divino-naturalem esse dico, quia lex illa servandi secretum non est expresse et formaliter divinitus lata, sed ex ipsa institutione confessionis divinitus facta *naturaliter consequitur*. Certum est enim, confessionis legem fideles adstringere, secundum quam peccata gravia confiteri *debeant* nec teneantur *nisi secreto* confiteri, peccata levia sic confitendi atque spirituali divinoque remedio sacramenti utendi *jus habeant*. At universalis illa lex, illudque commune jus fidelium sartum tectumque minime esset, nisi strictissima obligatio servandi secretum confessarios ligaret; obligatio enim confitendi peccata eaque gravissima et occultissima nimis odiosa evaderet, imo periculum vitam humanam atque sociale gravissime perturbandi induceret, nisi summa securitas fidelibus praeberetur, qua confidere possent, nunquam fore ut secreti laesio esset timenda. Et ne causa daretur vel occasio hallucinationis, debuit illa lex secreti ita imponi, ut ne in levissima quidem re eam infringere liceret: nam etsi in se fortasse res levissima esset, licentia tamen infringendae secreti legis in re, quam confessarius levem putaret, ingentis abusus periculum imminentissimum crearet, neque unquam fideles *tuto* omnia dicere possent, quae accusanda esse putarent. Cf. S. Alph. n. 635, Lugo l. c. n. 1—16.

Ad II. Malitia, quae in laesione sigilli qua talis reperitur, ad quandam sacrilegii speciem recte reducitur; debet tamen tamquam sigilli sacramentalis laesio indicari, ut infima et integra species intelligatur. Sacrilegii rationem inesse patet ex eo, quod adsit *abusus sacramenti*.

Insuper accedit obligatio communis servandi fidem, quae in quasi-contractu nitatur. Nam quum confessarius *ex officio* excipiat accusationem poenitentis, *fidelitatem* servare ex *quadam justitia* debet, i. e. secretum servare in omnibus rebus, quae secreta manere poenitentis interest. Ex natura sua autem omnis materia accusationis, et quae cum accusatione cohaereat, secretum postulat.

Sed non raro hujus secreti violatio diffamationem poenitentis secum ferat: quod si accidit, sigilli violatio *alterius injustitiae* malitiam habet, i. e. injustam famae laesionem.

Ad III. Quoniam vero diffamatio oritura levis esse potest vel nulla, 457 atque etiam prioris illius fidelitatis objectum singillatim pro se sumptum saepe est levis momenti: propterea dixi, si abstrahas a religionis laesione et radicali illo ad religionem respectu, illas *justitiae* laesiones praecisive sumptas parvitatem materiae admittere.

Ad IV. 1. In nulla unquam re aut occasione vel minimam revelationem sigilli sacramentalis licitam esse, *certissima* est sententia: v. S. Alph. l. c. n. 634, ita ut ne ad vitandam quidem propriam mortem, ad salvandam rempublicam, ad extremam necessitatem spirituale levandam id unquam liceat.

2. Si igitur de re ex confessione cognita interrogatio fiat, per se ipsa interrogatio reprehendenda et retundenda est. At si confessarius aliter aut interrogantem retundere, aut suspicionem contra poenitentem repellere non satis certo possit: potest et debet etiam cum juramento dicere, poenitentem haec sibi non dixisse, se nihil prorsus de hac et illa re scire. Quae omnia sine ulla mendacii specie dici possunt et debent, quum sit restrictio omnino palpabilis, confessarium haec dicere — neque aliter eum loqui posse

— tamquam hominem privatum; sed qua homo privatus verissime nihil prorsus scit, neque poenitens quidquam de peccatis aliisque rebus sub sigillo clausis dixit ipsi ut homini privato, sed ut Christi Deique vicario. Quodsi, qui sacrilege interrogat, hanc restrictionem nescit vel non attendit, ipsius est; imo optimum est, si sacrilega ejus interrogatio ipsum fallit.

3. In violatione sigilli indirecta (de qua infra) materiae parvitas admitti potest, eo quod *periculum laesionis* aliquando non sit ullo modo notabile, sed valde remotum.

⁴⁵⁸ Obligatio sigilli, sicut ex omni confessione saltem inchoative sacramentali oritur, ita etiam ad eam solam restringenda est.

Quare: 1) Confessio, seu potius enarratio peccatorum, quae ex alio fine fit, non inducit *sigilli* obligationem; pro re nata strictissimi secreti naturalis vel commissi obligationem inducere potest.

2) Confessio ficta et simulata, quae fit ad decipiendum, seducendum confessarium, sigilli obligationem non inducit: potest igitur pro adjunctis confessarius hac notitia ad sui defensionem uti. At si inter confessionem ex fine sacramenti inceptam prava intentio poenitentem occupet, confessio facta, utpote aliquatenus sacramentalis, sigilli obligationem secum trahet.

3) Confessio, quae *scienter* fit laico, aut sacerdoti, quem poenitens scit jurisdictione carere, non est sacramentalis, nisi poenitens intendit, ut sacerdos sibi comparet jurisdictionem atque tum demum absolvat.

4) Manifestatio conscientiae solius consilii causa facta vel ob directionem spiritualem, etsi fit ex praescripto Superioris vel regulae ordinis religiosi — nisi ille, qui se manifestat, intendat haec dicere tamquam praeparationem ad confessionem — inducit tantum obligationem secreti naturalis et commissi, licet in illo genere strictissimi. Hinc semper id discriminis adest, ut quodlibet aliud secretum praeter sacramentale et parvitatem materiae admittat, et ex sese non laedatur per sermonem, qui cum solo illo, qui sese manifestavit, instituitur.

5. In materia sigilli probabilitate uti non licet, scilicet:

1) Probabilitas *facti*, seu si probabile est fuisse et etiam probabile non fuisse *sacramentalem* confessionem, ex qua hausi notitiam, non dat mihi jus aliquid dicendi vel agendi, quod fortasse sigilli laesionem contineat;

2) neque probabilitate juris (vid. si dissentiunt auctores, utrum in hac et illa agendi ratione sigilli laesio contineatur necne) uti licet, quamdiu vere probabile manet, sigilli laesionem subesse, seu agendi rationem, de qua agatur, sacramento odiosam fore: sed moraliter certum esse debet, ab hac vel illa agendi ratione omne odium seu gravamen revelationisque periculum excludi: S. Alph. l. c. n. 633, Diana tom. I. tr. 8 (exord. in edit. altera), Gury-Ball. II. n. 650.

Punctum II.

De objecto sacramentalis sigilli.

⁴⁵⁹ Objectum sigilli est: 1) quidquid est materia confessionis sive vera sive putativa; 2) omne id, quod ad materiam confessionis in

concreto declarandam servivit; 3) omne id, cujus manifestatio materiae sigilli manifestationem secum trahat, aut confessionem odiosam reddat.

Igitur objectum sigilli in specie sunt:

1) quodlibet *peccatum mortale* non tantum in individuo, sed etiam omnino in genere, sc. poenitentem graviter peccasse: Lugo l. c. n. 50;

2) peccata *venialia quaelibet in individuo*, seu secundum speciem suam, imo etiam in genere dicere, poenitentem venialia peccata graviora commisisse, aut eum de novo peccata venialia perpetrasse, et similia;

Tantummodo id generice dicere, poenitentem venialiter peccasse seu venialia tantum peccata confessum esse, non continet laesionem sigilli, si quidem ipse poenitens confitendo re ipsa omnibus id dicit, se *aliquod* peccatum saltem veniale habere; quod de cetero nullum hominem cavere omnino posse, fide certum est, nisi speciale privilegium divinae gratiae receperit, quod collatum esse, de sola B. M. V. constat.

3) *poenitentia imposita*, nisi sit adeo levis, quae pro levissimis peccatis injungi soleat: nam gravior poenitentia innuit, graviora peccata esse commissa;

4) *peccatum complicitis*, siquidem cum peccato poenitentis intime conjungitur, atque ad ejus concretam declarationem sive necessario sive libere complicitis mentio facta est;

5) omnes *circumstantiae peccatorum* aut eorum *objecta*, quocumque tandem modo objecta horum peccatorum erant, v. g. homicidium, de quo poenitens gavisus sit; duellum, cujus fuerit spectator; crimen alienum, quo ad iram, vindictam motus sit;

Attamen id observa, poenitentem, si objectum sui peccati factum publicum et communiter notum erat, quamquam confessario forte ignotum, illius publici facti notitiam potius supponere vel praevidere, quam sigillo claudere velle. Quod si constat, confessarius hanc notitiam non tenetur sub sigillo sacramentali secretam tenere: periculum tamen esse potest, si confessarius dicat, se ex confessione hanc notitiam habere.

6) *defectus*, qui ad explicandum peccatum dicuntur, ut *illegitimitas*, quacum poenitens v. g. ordines suscepit contra ecclesiasticam legem irregularitates statuentem;

7) *conditio, status* poenitentis ex se potest quidem objectum sigilli ⁴⁶⁰ esse, quatenus hujus status conditionisque declaratio necessaria est ad peccata secundum infimas species declaranda;

Attamen plerumque ne tum quidem, quando ita necessaria est, haec notitia censetur confessario dari sub sigillo, sed potius *praevidere*. Scilicet si agitur de conditione, statu etc. omnibus noto et manifesto, etsi confessarius haec ignoret, poenitentis nihil interest, haec sciri aut nesciri a confessario, neque vult hanc notitiam confessario sub sigillo sacramentali claudere. Aliud vero dicendum sit, si propter circumstantias poenitentis intersit, suam conditionem in hoc loco tegi et ignorari. — Huc referuntur: poenitentem coelibem esse, vel matrimonio junctum, eum esse opificem, magistra-

tum, sacerdotem, hujus aut alterius nationis etc.: cf. Reuter *theol. mor.* t. 4. n. 377, Lugo l. c. n. 57, Tamb. *meth. conf.* append. cap. 3 n. 10 et 11, Sporer *de poenit.* n. 833. Verum confessario sane non licet, ita de istis poenitentis conditionibus loqui, ut innuat, peccata quaedam contra singulares status obligationes esse commissa.

8) *scrupuli* vel *scrupulositas* poenitentis possunt diverso modo cognosci et intelligi: et pro diversa hac cognitione aut materia sigilli sunt, aut materia naturalis secreti;

Vid.: a) *Scrupuli ipsi*, qui a confitente dicuntur, sunt directe objectum sigilli, quatenus putantur a confitente peccata; b) *scrupulositas*, quam poenitens tamquam objectum vel circumstantiam suorum peccatorum declarat, si fuit v. g. non satis obediens suo directori in hac re, vel quae indicanda fuit, quo rectius et melius confessarius de peccatis commissis eorumque gravitate judicaret, etiam omnino objectum sigilli est; c) in genere dicere, poenitentem multos scrupulos vel naenias attulisse, eatenus materiam sigilli tangit atque ipsum sigillum laedit, quatenus contra sigillum est, poenitentem habuisse *plura* peccata venialia sive vera, sive putativa; d) *scrupulositas*, quae ex solo *modo loquendi*, respondendi etc. percipitur, non est sigilli materia, sed per se est materia secreti naturalis, quod eo gravius urget, quo magis connectitur notitia secreto accepta cum ipsa confessione: attamen praeter hujus secreti violationem, si res secreta est, etiam accidere potest, ut in hujus rei manifestatione, quando dicitur, *ex confessione hanc notitiam haberi*, indirecta sigilli violatio committatur secundum ea, quae sub c) dicta sunt: v. Lugo, l. c. n. 60.

461 9) Dein: *virtutes et dona divina* per se sigilli objectum non sunt, at possunt esse objectum strictissimi secreti naturalis et commissi; si vero ipsa illa Dei dona manifestantur tamquam objectum, circa quod peccatum commissum fuerit, quatenus sic tantum manifestantur, objectum sigilli sunt secundum n. 5);

10) *peccata in ipsa confessione* a poenitente commissa *per se* materia sigilli non sunt: attamen plerumque eorum manifestatio veram sigilli materiam simul indicat; quapropter tunc illa peccata in confessione commissa manifestare, sigilli violatio est.

V. g. contumelia, impatientia erga confessarium a poenitente commissa plerumque indicant, a confessario poenitentem acrius esse correptum, ac proin eum gravius aliquod peccatum dixisse: quod innuere, sigilli violatio est. — Si vero constet, impatientiae causam fuisse confessioni plane extraneam, eam aliis indicare, sigilli violatio non sit, fortasse tamen peccaminosa famae detractio.

Punctum III.

De sigilli *subjecto*.

462 Postquam explanatum est, quarum rerum notitia ad secretum sacramentale pertineat, etiam id considerari debet, quosnam hujus secreti obligatio afficiat. Ad quam quaestionem sic breviter responderi potest:

Obligatio sigilli eos omnes respicit, qui utcumque sive legitime sive illegitime ad notitiam materiae sub sigillo sacramentali communi-

caetae pervenerunt. V. Lacroix n. 1951. Juvat singulos enumerare, ad quos ut haec notitia deveniat, facilius fieri potest.

1. Confessarius, qui confessionem excepit; per se non ille, ad quem *poenitens* literas misit, quae materiam conscientiae tractant. Communicatio enim illa per literas facta, sacramentalis confessio non est: quamquam strictissimum secretum naturale et commissum inde oritur.

2. Superior, ad quem sive poenitens sive confessarius (ex licentia poenitentis) pro casu reservato similive causa recursum habuit *sive verbo sive per literas*. Videlicet ille Superior cum confessario ipso unum quoddam tribunal facit, ad quod poenitens pro confessione confugere *debet*: et quamquam per literas semper confugere non debet, eam viam eligere tamen jure suo potest. Quare in hoc casu literae datae vere ad notitiam sacramentaliter datam pertinent.

3. Similiter literae, quas confessarius cum licentia poenitentis ad hunc dirigit in materia confessionis, prorsus notitiam sigillo sacramentali clausam continent. Quare quicumque praeter poenitentem sine ipsius licentia eas legat, sigilli sacramentalis violationem committat.

4. Ille, qui ad confessionem peragendam a poenitente ut persona intermedia adhibitus est, ut interpret, aut scribens peccata pro poenitente, qui aliter confiteri nequeat.

5. Ille, quem confessarius voce vel literis ex licentia consuluit, aut utcumque res ex confessione cognitae docuit, nisi forte poenitens *ampliores* concessit facultatem. Stoz lib. 2 n. 199.

Quapropter si confessarius loco poenitentis debitorum remissionem pe-⁴⁶³ tiit ac propterea cum illius facultate peccatum furti etc. domino laeso aperuit, ipse dominus hujus furti notitiae *sub sigillo sacramentali* habet: quia apud poenitentem est, concedere facultatem notitiae in sacramento a confessario acceptae divulgandae aut *sub eodem sigillo* clausae, i. e. eo modo, quo confessarius eam tenet, aut laxiore modo. Sed quando cum restitutione, per confessarium facienda vel componenda, declaratio poenitentis necessaria est, vix videtur convenire, hoc negotium a confessario ita suscipi, ut tota illa notitia sub sigillo clausa maneat. Quare nisi poenitens licentiam det illius negotii liberius tractandi sub solo secreto naturali, confessarii est prospicere, num expediat cum tanto onere causam poenitentis apud alterum tractare. Lugo disp. 23 n. 29, Lacroix n. 1957.

6. Ille, qui sive casu, sive ex consulto audivit alterum peccata sua sacramentaliter confitentem: hoc autem ex consulto seu advertenter facere, jam continet sigilli violationem.

7. Illi, quibus confessarius sive advertenter sive inadvertenter rem ex confessione notam narraverit. Imo rectissime docet Suarez, si quando revera concionator coram tota multitudine sigillum violarit, *omnes* ita ad sigillum teneri, ut ne inter se quidem de re audita loqui possint.

8. Legens chartam, in qua poenitens peccata sua scripsit, ali-⁴⁶⁴ quando ad sacramentale sigillum obligatur, aliquando ad solum secretum naturale.

Ad sigillum tenetur: 1) si e manibus confessarii, cui eam poenitens confitendi causa tradidit, eripuerit; 2) si confessarius eam amiserit, in confessionali reliquerit, quia haec notitia non est nisi *confessarii* notitia ad alios casu extensa, confessarii vero notitia est sigillo clausa; 3) si poenitenti, quum confitetur, eripiatur vel e manibus elapsa sit: tunc enim eam legere est *invadere* confessionem poenitentis; 4) si poenitenti scriptio necessarium medium est confessionem integram faciendi, ante ipsam confessionem chartam legere, est sacramentalem notitiam invadere, atque ita sigillo obstringi; 5) idem die in omni casu post confessionem, *antequam* charta sic ad poenitentem rediit, ut eam libere servaverit, quum destruere potuerit.

Si igitur 1) poenitens confessione peracta, chartam libere reliquit, abiecit, non destruxit, qui eam invenit et legit, secreti naturalis laesionem gravem committere potest, non sigilli laesionem. Aut si 2) poenitens omnino pro suo libitu peccata sua conscripsit, illud scriptum ante sacramentalem confessionem legere gravissimi secreti naturalis laesionem continere potest, et per se continet, non vero sigilli laesionem. Cf. S. Alph. n. 650.

Punctum IV.

Quo modo sigilli sacramentalis violatio committatur.

⁴⁶⁵ I. Violatio sigilli est tum quaelibet *communicatio* sive narratio earum rerum, quae sub sigillo continentur, sic facta, ut simul notitia personae detur aut periculum cognoscendae personae adsit; tum quilibet *usus* rerum sub sigillo clausarum, qui aptus sit ad reddendam confessionem odiosam vel onus incommodumque poenitenti creandum.

II. Si immediate et per se materia sigilli narratur simul cum persona poenitentis, *directam* habes sigilli violationem; si ex materia sigilli narrata periculum tantum oritur cognoscendae personae, vel incommodi ei excitandi, *indirectam* sigilli violationem habes.

III. *Indirecta* sigilli violatio materiae parvitatem eo sensu admittere potest, quod 1) leve peccatum videtur, si cum *narratione* vel *usu rei* sub sigillo sacramentali cognitae nihil nisi periculum noscendae personae admodum leve conjungitur; 2) si confessarius loquens ex notitia confessionis de peccatis in certo loco, urbe vigentibus, gravamen *admodum leve* loco illi ejusque incolis contra institutum sacramenti creat neque diffamatio ullius momenti censi debet. Attamen in dubio, num haec adeo levia sint, pro malitia gravi standum est.

IV. Ad sigilli violationem non requiritur, ut ille, quocum loquor, sciat, me ex notitia sacramentali loqui; sufficit, ut ego vere id faciam. Neque requiritur, ut persona poenitentis re ipsa cognoscatur ab eo, coram quo loquor; sed satis est, si circumstantiae ejusmodi sunt, ut persona poenitentis ex iis, quae narro, satis determinata sit, seu si ex narratis persona poenitentis cognosci aut fundata suspicio concipi *possit*.

⁴⁶⁶ Ex quibus facile infertur:

1. Violatio sigilli est, si de notorio fure dico, eum *sua furta* cum magna contritione confessum esse. Ita ex *communi* sententia Lugo l. c. n. 61, Reuter l. c. n. 378. Contra sigillum non est dicere: ille (notorius

fur) peccata sua confessus est, non exprimendo, *quaenam* peccata sit confessus, v. eosdem auctores l. c.

2. Violatio sigilli est, si duo confessarii, apud quos idem poenitens peccata sua confessus est, inter se de poenitentis peccatis loquuntur.

3. Violatio sigilli est, cum ipso poenitente de confessione loqui, nisi ipse incipiat, neque tunc debet sermo institui nisi *de ea particulari materia*, de qua poenitens loqui coepit.

4. Generatim sigilli violatio est dicere, me hunc et hunc poenitentem non absolvisse, quia communiter aliquod grave peccatum atque poenitentis indispositio innuitur.

Imo Lugo l. c. n. 85 dicit, etsi poenitens dicat, se non fuisse absolutum, omnino falsum esse tunc confessarium idem dicere posse.

Attamen Lacroix l. 6. p. 2. n. 1965 cum Stoz et Reuter ita rem explicant, ut non semper quidem confessario tunc licentia id affirmandi detur, attamen si poenitens coram confessario et aliis id quasi nihil curans dicat, se ab eo absolutum non esse, hoc ipso dari licentiam confessario id fatendi; sed nullatenus eum causam denegatae absolutionis dicere posse, si modo haec fuerit in poenitentis indispositione sita aut ulla ratione poenitenti odiosa.

5. Loqui indeterminate de peccatis in confessione auditis, ita ut nullum periculum cognoscendae personae aut suspicionis contra aliquos concipiendae subsit, non est contra sigillum: attamen 1) cavendum est a scandalo laicorum, qui facilius putare possunt subesse sigilli violationem, imo ab ipsa confessione possunt deterreri; 2) cavendum est, ne facilius putetur omne periculum abesse.

6. Loqui de peccato vel vitio regnante in tali loco vel urbe, violatio sigilli non est, si locus resp. parochia satis ampla est (S. Alph. dicit 3000 catholicorum circiter) et agatur de criminibus, quae, utpote publica, novam diffamationem loco non inferant: est contra sigillum, si 1) ex peccatis narratis et modo narrationis civitas diffamationem patitur, 2) communiter, si locus satis angustus est. Verum in hac re videtur id patere, quum certi limites, qui gravem violationem sigilli ab omnimoda licetate distinguant, accurate definiri non possint, posse aliquando nullum, aliquando gravem, aliquando levem notitiae sacramentalis abusum seu violationem adesse.

7. Post paucorum confessiones auditas unum prae aliis extollere, aut dicere: audivi tale peccatum, periculum contra sigillum et facile quidem gravem violationem continet.

8. Si sine violatione sigilli confessarius necem sibi paratam effugere seu evitare nequit, aut sacrilegium objectivum non potest evitare: haec potius pati aut permittere *debet*, quam sigillum violare. Attamen in confessione potest vel debet poenitentem monere, ipsum obligari, ut facultatem utendi hac notitia concedat.

9. Superioribus prorsus non licet uti notitia ex confessione habita ad ⁴⁶⁸ externam gubernationem vel ad quidquam agendum, quod poenitenti ullo modo odiosum sit, seu quod si agi licere sciatur, confessionem odiosam vel gravem reddat. Quare propter confessionis notitiam Superior non potest mutare dispositionem etiam sola mente factam: potest vero accidere, ut in confessione id poenitenti declarare debeat, sibi in mente fuisse ita et ita disponere, nunc vero ipsum poenitentem obligare, ut sibi det licentiam ab